

Dersin Adı : HUKUK FELSEFESİ

Dersin Amacı : Bu dersin amacı, öğrenciye hukukun mahiyeti, kaynağı, meşruiyet temelleri ve adalet kavramı üzerine felsefi bir bakış açısı kazandırmaktır. İAA ölçütleri doğrultusunda; öğrencinin hukuk ile ahlak, siyaset ve din arasındaki ilişkiyi analiz edebilmesi, temel hukuk kuramlarını (Doğal Hukuk, Hukuki Pozitivizm vb.) kavraması ve İslam hukuk düşüncesinin felsefi arka planını modern hukuk felsefesi tartışmalarıyla karşılaştırmalı olarak değerlendirebilmesi hedeflenmektedir.

Dersin İçeriği : Hukuk felsefesinin tanımı, kapsamı ve diğer disiplinlerle ilişkisi; Antik Yunan'dan modern döneme hukuk düşüncesinin tarihsel gelişimi; Doğal Hukuk öğretisi, Hukuki Pozitivizm, Hukuki Realizm; hukuk ve ahlak ilişkisi; adalet kavramı ve türleri; hukuk devleti ve meşruiyet sorunu; İslam hukuk felsefesinin (Makâsidü's-Şerîa) temel ilkeleri ve modern hukuk felsefesiyle kesişim noktaları.

Haftalık Ders İçeriği :

- 1. Hafta:** İslam Hukuk Felsefesine Giriş: Tanım, Temel Kavramlar ve Hikmet-i Teşrî.
- 2. Hafta:** İslam Hukuk Düşüncesinde Varlık, Bilgi ve Değer İlişkisi: Hüsün ve Kubuh Tartışmaları.
- 3. Hafta:** Hukukun Amacı Sorunu: Klasik Fıkıh Usulünden Hukuk Felsefesine Geçiş.
- 4. Hafta:** Makâsıd Düşüncesinin Öncüleri: İmam Cüveynî ve İmam Gazzâlî'de Maslahat Teorisi.
- 5. Hafta:** Makâsıdın Sistemleşmesi: Ebû İshak eş-Şâtıbî ve *el-Muvafakat* Eseri Ekseninde Analiz.
- 6. Hafta:** Beş Temel Esas (Zaruriyyât-ı Hamse) I: Dinin, Canın ve Aklın Korunması.
- 7. Hafta:** Beş Temel Esas (Zaruriyyât-ı Hamse) II: Neslin ve Malın Korunması; Modern Yorumlar.
- 8. Hafta:** Maslahat ve Türleri: Muteber, Mülgâ ve Mürsel Maslahatlar; Uygulama Alanları.
- 9. Hafta:** Hükümlerin Hikmetle İlişkisi: Taabbüdî ve Ta'lîlî Hükümler Ayrımı.
- 10. Hafta:** İslam Hukukunda Adalet İlkesi: Hakkın Mahiyeti ve Adaletin İkamesi.
- 11. Hafta:** İslam Hukukunda Hürriyet ve İrade: Kişisel ve Toplumsal Sorumluluk Bağlamında Hürriyet.
- 12. Hafta:** Makâsıdın Fıkhi İctihaddaki Rolü: Sedd-i Zerâî ve Hiyel Tartışmalarına Felsefi Bakış.
- 13. Hafta:** Modern Dönemde Makâsıd Okumaları: Tahir b. Âşûr ve Allâl el-Fâsî'nin Katkıları.
- 14. Hafta:** Genel Değerlendirme: İslam Hukuk Felsefesinin Evrensel Hukuk İlkeleriyle Karşılaştırılması.

HUKUK FELSEFESİ DERS KAZANIMLARI

Kazanım No	Ders Kazanımı	Yeterlilik			Kazanım Yeri (Sınıf içi / sınıf dışı şeklinde yüzde oranı burada belirtilecek)	Sınıf Dışı Kazanımlar İçin Açıklama Yapılacak (Öğrencinin bu kazanımı hangi araç ve yöntemlerle elde edeceğine dair açıklamalar. Sözelimi kitap, ödev, sunum, proje, youtube linki, müze ziyareti, sivil toplum kuruluşu etkinlikleri, informal eğitim etkinlikleri, sempozyum, konferans, panel, kongre, TV programı izleme ve konuk olma, Radyo programı dinleme ve konuk olma vb.)	Ölçme ve Değerlendirme Aracı (Soru, ödev, proje, sunum vb.)	Ölçme ve Değerlendirmenin Öğrenci Merkezli Olup Olmaması	Sınıf Dışı Kazanımlar İçin Öğrenci İş Yüğü
		Bilgi	Beceri	Yetkinlik					
K1	Hukuk felsefesinin temel kavramlarını, ekollerini ve tarihsel gelişimini tanımlar.	X			%80 / %20	Temel felsefi metinlerin ve TDV İslam Ansiklopedisi ilgili maddelerinin okunması.	Soru-Cevap / Quiz	Evet	6 Saat
K2	Doğal hukuk ve hukuki pozitivizm gibi temel akımları eleştirel bir dille analiz eder.	X	X		%70 / %30	Hukuk kuramcılarının temel eserlerinden (Kelsen, Hart vb.) seçme bölümlerin okunması.	Karşılaştırmalı Analiz Raporu	Evet	6 Saat
K3	Adalet, hakkaniyet ve meşruiyet kavramlarını felsefi ve hukuki düzlemde tartışır.	X	X	X	%60 / %40	Adalet teorileri üzerine hazırlanan dijital panel veya açık oturum kayıtlarının izlenmesi.	Münazara / Sunum	Evet	6 Saat
K4	Hukuk, ahlak ve din arasındaki ilişkiyi farklı hukuk kuramları açısından değerlendirir.	X	X		%70 / %30	Etik ve hukuk ilişkisine dair güncel akademik makale taraması ve özetlenmesi.	Ödev / Makale Kritiği	Evet	4 Saat
K5	İslam hukuk düşüncesinin (Makâsidü'ş-Şerîa) felsefi temellerini kavrar.	X		X	%60 / %40	Şâtıbî ve Gazzâlî gibi düşünürlerin eserlerinden maslahat eksenli okumalar yapılması.	Kavram Haritası Oluşturma	Evet	4 Saat
K6	Modern hukuk felsefesi tartışmaları ile İslam hukuk felsefesi arasında		X	X	%50 / %50	Güncel hukuk felsefesi sempozyumlarının takibi	Proje Dosyası	Evet	6 Saat

	karşılaştırmalı yorumlar yapar.					ve disiplinler arası vaka incelemeleri.			
--	---------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

HUKUK FELSEFESİ DERS KAZANIMLARI İLE PROGRAM ÇIKTILARININ EŞLEŞTİRMELERİ

İlahiyat Fakültesi Program Çıktıları (Güncel)

- PÇ1.** İlahiyat alanında tanımlanmış bir hedef doğrultusunda bir süreci çözümler ve tasarlar. (Beceri: Bilişsel-Uygulamalı)
- PÇ2.** İlahiyat alanında verileri çözümler, özel öğretim yöntemlerini uygular, sosyolojik ve psikolojik perspektif kazanır ve toplumsal olayları yorumlar. (Beceri: Bilişsel-Uygulamalı)
- PÇ3.** Eğitim uygulamaları için gerekli çağdaş teknikleri ve hesaplama araçlarını kullanır. (Beceri: Uygulamalı)
- PÇ4.** Eğitim uygulamalarında disiplin içi ve disiplinler arası takım çalışması yapar. (Yetkinlik: Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme)
- PÇ5.** Eğitim uygulamalarında bağımsız davranır, inisiyatif kullanır ve yaratıcı davranış sergiler. (Yetkinlik: Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme)
- PÇ6.** Yaşam boyu öğrenme davranışı kazanır. (Yetkinlik: Öğrenme)
- PÇ7.** Sözlü ve yazılı iletişim becerileri kazanır. (Yetkinlik: İletişim ve Sosyal)
- PÇ8.** Mesleki ve etik sorumluluk anlayışı kazanır. (Yetkinlik: Alana Özgü)
- PÇ9.** Din ve değerlerle ilgili temel kavramları tanır. (Bilgi: Kuramsal-Olgusal)
- PÇ10.** Topluma hizmet bilinci oluşur. (Yetkinlik: İletişim ve Sosyal)

Dersin Adı: HUKUK FELSEFESİ (Seçmeli)						Kodu	Yarıyıl	T+U Saat	Kredi	AKTS
						ILS320	3.SINIF/2.Y ARIYIL	2/0	2	2
Ders Kazanımları/Program Çıktıları	PÇ1	PÇ2	PÇ3	PÇ4	PÇ5	PÇ6	PÇ7	PÇ8	PÇ9	PÇ10
DK1. Hukuk felsefesinin temel kavramlarını ve gelişimini tanımlar.	5	4	3	3	3	2	2	2	4	3
DK2. Temel hukuk akımlarını (Doğal Hukuk, Pozitivizm) analiz eder.	4	4	4	5	3	2	2	3	5	2
DK3. Adalet, meşruiyet ve hakkaniyet kavramlarını felsefi düzlemde tartışır.	4	3	4	4	5	4	5	4	4	5
DK4. Hukuk, ahlak ve din arasındaki ilişkiyi farklı kuramlarla değerlendirir.	5	5	5	4	4	3	3	3	4	4
DK5. İslam hukuk düşüncesinin (Makâsid) felsefi temellerini kavrar.	5	5	5	4	4	4	4	4	5	5
DK6. Modern ve İslam hukuk felsefesi arasında karşılaştırmalı yorum yapar.	4	4	4	5	5	5	5	5	5	5

KATKI DÜZEYİ				
1	2	3	4	5
Çok Düşük	Düşük	Orta	Yüksek	Çok Yüksek

İlahiyat Fakültesi Disipline Özgü Çıktılar (Güncel)

- DÖÇ1.** Kur'an-ı Kerim bilgisine, doğru tilavet becerisine ve yeterli ezbere sahip olma.
- DÖÇ2.** Arapça temel kaynakları okuma ve anlama yetkinliğine sahip olma.
- DÖÇ3.** İtikat, ibadet, ahlak ve muamelata dair usul ve esasları kavrama ve dayandığı temelleri bilme.
- DÖÇ4.** Kur'an ve sünneti birlikte ve bütünlüklü bir yaklaşımla ele alma yetkinliğine sahip olma.
- DÖÇ5.** Zaman ve mekâna göre ortaya çıkan farklı dini yaklaşımları doğru anlama ve tutarlı değerlendirme yetkinliğine sahip olma.
- DÖÇ6.** Din istismarı, şiddet, İslamofobi gibi dine ve topluma zararlı eğilimlere karşı söylem ve tutum geliştirebilme yetkinliğine sahip olma.
- DÖÇ7.** Felsefi ve entelektüel bir tutumla farklı düşünce ve yorumları objektif olarak değerlendirme yetkinliğine sahip olma.
- DÖÇ8.** Din ve düşüncede aslolanın ilke ve değerler olduğunu bilip kişi ve kurumları eleştirebilme becerisine sahip olma.
- DÖÇ9.** İlahiyat eğitiminin temelini oluşturduğu ilmi bir yaklaşım çerçevesinde din eğitimi ve din hizmetleri (dini danışmanlık ve rehberlik) verme yetkinliğine sahip olma.
- DÖÇ10.** Toplumun inanç, ibadet, ahlak, örf ve adetlerini İslam'ın temel kaynakları ışığında yorumlama ve toplumu aydınlatma yetkinliğine sahip olma.
- DÖÇ11.** Din hizmeti gerçekleştirirken bireyin psikolojik durumunu ve toplumun yapısını analiz etme becerisine ve buna uygun çözümler sunma yetkinliğine sahip olma.
- DÖÇ12.** İslam tarihi, kültürü ve sanatı hakkında temel ve bütüncül bilgilere sahip olma.
- DÖÇ13.** Sosyal bilimler kavram, konu, metot ve yöntem bilgisine sahip olma, ayrıca BAP TÜBİTAK vb. kapsamda hazırlanan proje çalışmalarını planlayacak ve yürütecek yetkinliğe sahip olma.

Dersin Adı: HUKUK FELSEFESİ (Seçmeli)									Kodu	Yarıyıl	T+U Saat	Kredi	AKTS
									ILS320	3.SINIF/2. YARIYIL	2/0	2	2
Ders Kazanımları/Disipline Özgü Çıktılar	DO Ç 1	DOÇ 2	DOÇ 3	DO Ç 4	DO Ç 5	DO Ç 6	DO Ç 7	DO Ç 8	DOÇ 9	DOÇ 10	DO Ç 11	DO Ç 12	DO Ç 13
DK1. Hukuk felsefesinin temel kavramlarını ve gelişimini tanımlar.	5	4	3	2	2	3	2	2	3	3	5	4	3
DK2. Temel hukuk akımlarını (Doğal Hukuk, Pozitivizm) analiz eder.	4	5	4	3	3	4	3	3	5	4	4	4	3
DK3. Adalet, meşruiyet ve hakkaniyet kavramlarını felsefi düzlemde tartışır.	4	4	4	5	5	5	5	4	4	5	4	4	5
DK4. Hukuk, ahlak ve din arasındaki ilişkiyi farklı kuramlarla değerlendirir.	5	4	5	4	5	4	4	3	4	5	5	4	4
DK5. İslam hukuk düşüncesinin (Makâsid) felsefi temellerini kavrar.	5	5	5	4	4	4	4	4	5	4	5	5	5
DK6. Modern ve İslam hukuk felsefesi arasında karşılaştırmalı yorum yapar.	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5

KATKI DÜZEYİ				
1	2	3	4	5
Çok Düşük	Düşük	Orta	Yüksek	Çok Yüksek